

کارکردهای مدیریت و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری

ابوالقاسم فخاریان

اشاره:

اگر در مقاطعی تاریخی از حیات جهان، پیدایش مفرغ و آهن و آتش منشاء تمدن در زندگی بشر قرار گرفت، اگر در دورانی خردگرایی و رنسانس با وسعت بخشیدن به دامنه تفکرات انسانها افق تازه‌ای را فراروی انسان اندیشه‌ورز قرار داد، اگر در برهه‌ای از تاریخ، پدیده‌ای همچون انقلاب صنعتی سیمای زندگی انسانها را دگرگون ساخت، بدون شک در عصر کنونی پدیده‌ای به نام «اطلاعات» سرنوشت جوامع این عصر را رقم زده و تأثیرات عمیق و دیرپای خود را بر همه عرصه‌های زندگی بشر امروزی به جا نهاده است.

عصر کنونی را به درستی عصر اطلاعات و یا گاهی عصر انفجار اطلاعات نامیده‌اند. مطالعات و بررسی‌های انجام شده بیانگر این واقعیت است که ۹۰ درصد از تمامی دانش و اطلاعاتی که بشر در طول تاریخ خود به دست آورده در چند دهه آخر قرن حاضر حاصل شده است. این تعبیر به جایی است که امروزه «اطلاعات» نیز همانند کار و سرمایه به عنوان یکی از عوامل تولید مطرح شده و نقش مهمی را در تولید ایفا می‌نماید.

پیشرفت شتابنده و شگرف تکنولوژی اطلاعات به دامنه و نفوذپذیری اطلاعات در حرکت و حیات سازمانها و نهادهای مختلف افزوده است به صورتی که حتی افراد عادی در زندگی روزمره خود نمی‌توانند بدون تأثیرپذیری و بهره‌برداری از اطلاعات تصمیم‌گیری نموده و در جهت دستیابی به اهداف خویش گام بردارند.

اطلاعات و سازمان

توسعه بهره‌برداری از اطلاعات به علل زیر

بیشترین تأثیر خود را بر کارکرد سازمان و بنگاههای اقتصادی به جای گذاشته است. نخست آنکه سازمان به مثابه یک سیستم باز در معرض تأثیرپذیری جدی از محیط پیرامونی و درونی خود می‌باشد. امروزه عوامل و عناصری همانند پیشرفت فزاینده تکنولوژی، تحولات اقتصادی، شبکه‌های درهم تنیده و پیچیده بازرگانی، دشواریهای پاسخگویی به نیازهای بازار و گذار از مسیر پریچ و خم رقابتها، قوانین و مقررات ناظر بر کارکرد سازمان، تغییرات الگوهای رفتاری و تلقی‌های نیروی انسانی مجموعاً پیشبرد اهداف سازمان را دشوارتر ساخته است.

دوم، آنکه سازمان امروزی با پدیده تعارض و تضاد بین اجزای مختلف تشکیل دهنده کل سیستم، یعنی زیرمجموعه‌ها و زیرسیستم‌های خود است. این تعارض که در نتیجه عواملی نظیر تفاوت در ادراک و شناخت، ایده‌ها و هنجارها، اهداف و ارزشها و نگرشهای مدیران، به هم وابستگی بخشهای مختلف فعالیت سازمان، ابهام در نقشها و مسئولیتها و امثالهم پدید می‌آید. امروزه به عنوان خصیصه‌ای اجتناب‌ناپذیر مطرح است که باید با تدبیر مدیریت اداره و حل شود. بالاخره آنکه سازمان به عنوان یک پدیده پویا

*** سیستم اطلاعاتی حسابداری عبارتست از مولفه و عنصری از سازمان که از طریق پردازش رویدادهای مالی، اطلاعات هشداردهنده و اطلاعات مبنای تصمیم‌گیری را در اختیار استفاده‌کنندگان از این‌گونه اطلاعات قرار می‌دهد.**

همواره در معرض تغییر است. تغییر در سازمان که می‌تواند به دو گونه مقطعی (CHANGE) و یا توسعه سازمانی (OD) پدید آید، زمینه‌ساز رشد و بقای سازمان است.

توسعه سازمانی که دربرگیرنده تغییر در عناصر ساختاری، تکنولوژیک و اهداف و الگوهای کارکردی است اگر سامان یافته و سنجیده صورت نپذیرد، سازمان را دستخوش بحران و ایستایی خواهد کرد. مجموعه عوامل فوق پیشبرد اهداف سازمان را برای مدیریت امروزی صعب و دشوار نموده است. رمز و راز برون‌رفت از مشکلات و دستیابی به اهداف سازمان در شرایط پیچیده و دشوار موجود عبارتست از تصمیم‌گیری‌های صحیح و عقلایی مدیریت. اگر بپذیریم که مدیریت مقدم بر هر چیز یک نظام تصمیم‌گیری است، تسلط بر تغییرات پیرامون سازمان و مددجستن از این تغییر و تحولات در جهت حل منطقی تضادهای درون سازمان و اتخاذ تصمیمات صحیح و عقلایی با اتکا به اطلاعات اطمینان‌بخش میسر می‌باشد.

سیستم اطلاعاتی حسابداری: نقش و جایگاه

قدمت و پیشینه حسابداری به روایتی به حدود ۴ هزار سال قبل بازمی‌گردد و در واقع حسابداری همزاد تجارت بوده و با آن رشد و بالندگی یافته است. تاریخ تمدن بشری حکایت از وجود و استفاده از حسابداری در ۲ هزار سال قبل از میلاد در چین، و نشانه‌هایی از به‌کارگیری دفترداری دوطرفه در رم در دوران آغازین مسیحیت دارد. اما عصر رنسانس در حسابداری روح تازه دمیده توش و توان جدیدی به آن داد.

پروفیسور «هندریکسن» در کتاب «تئوری حسابداری» که بخشی از آن ترجمه و در یکی از نشریات تخصصی چاپ شده است می‌نویسد: «حسابداری زاده رنسانس ایتالیا است. همان نیروهایی که در ایتالیا به تجدید حیات بشری پرداختند، حسابداری را نیز آفریدند. حتی برخی برآنند که اگر حسابداری دوطرفه ابداع نشده بود، آن نیروها از عهده سامان‌دهی دنیای کنونی برنمی‌آمدند. به اعتقاد آنان دفترداری دوطرفه چارچوبی را فراهم آورد تا سرمایه خصوصی بتواند ثروت را که پشتیبان هنرمند، موسیقی‌دان، روحانی و نویسنده بود پدید آورد و رشد دهد. حدود ۵۰۰ سال قبل «لوکا پاچولی» متفکر، فیلسوف، ریاضی‌دان و کشیش ایتالیایی برای نخستین بار به طرح و تدوین دفترداری دوطرفه پرداخت و اسلوب نوینی را برای نگاهداری حساب ابداع نمود.

حسابداری با رشد و توسعه تجارت و صنعت دمساز بوده و در جهت پاسخگویی به نیازهای مناسبات تجاری و بازرگانی، خود را غنا بخشیده و توسعه یافته است.

حسابداری به عنوان سیستم اطلاعاتی

قلمرو سنتی حسابداری عبارت بود از فرآیند ثبت، طبقه‌بندی، تلخیص و انعکاس عملیات تجاری. از دهه ۶۰ میلادی با تعاریف و بیانیه‌هایی که از جانب انجمن حسابداران آمریکا و از طریق بیانیه تئورهای بنیادی حسابداری که توسط انجمن مزبور انتشار یافت حسابداری وارد قلمرو نوین خود شد. بیانیه مزبور که در سال ۱۹۶۶ انتشار یافت، تعریف زیر را از حسابداری به دست می‌دهد: «حسابداری عبارت است از فرآیند شناسایی، اندازه‌گیری و ارائه اطلاعات اقتصادی به استفاده‌کنندگان جهت قضاوت و تصمیم‌گیری‌های آگاهانه». به اعتبار این تعریف، حسابداری رسماً به عنوان یک «سیستم اطلاعاتی» مطرح گردید و بدوابع نیز بنابر مفاهیم مطرح شده در نظریه سیستم‌ها و تعاریف ارائه شده از سیستم اطلاعاتی، حسابداری دارای تمامی ویژگی‌های یک سیستم اطلاعاتی است، بدین معنی که دارای اجزا و مؤلفه‌های بدهم پیوسته است، با داده‌های ورودی تغذیه می‌شود، به پردازش داده‌ها می‌پردازد، هدفمند است و داده‌های پردازش شده را به صورت اطلاعات و گزارش‌های سودمند در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌دهد.

حسابداری امروزه به زبان تجارت تبدیل شده است و یا شاید به بیان صحیح‌تر حسابداری را باید زبان سازمان و زبان ارتباطات تعریف نمود که مانند هر زبان دیگری واژگان، اصطلاحات و شیوه بیان ویژه خود را دارا می‌باشد.

ماهیت و دامنه عمل سیستم اطلاعاتی حسابداری

سیستم اطلاعاتی حسابداری عبارت است از مؤلفه و عنصری از سازمان که از طریق پردازش رویدادهای مالی، اطلاعات هشداردهنده و اطلاعات مبنای تصمیم‌گیری را در اختیار استفاده‌کنندگان از اینگونه اطلاعات قرار می‌دهد. تعریف جامع‌تری که از سیستم اطلاعاتی حسابداری ارائه شده چنین است: «سیستم اطلاعاتی حسابداری عهده‌دار وظیفه تبدیل داده‌های اطلاعاتی به گزارش‌های سودمند مالی و ارائه آنها به مدیریت درون سازمان و مراجع بیرون از سازمان جهت تصمیم‌گیری می‌باشد. تبدیل داده‌های اطلاعاتی به گزارش‌های مالی در یک سیستم اطلاعاتی حسابداری در قالب فرآیند جمع‌آوری، طبقه‌بندی، پردازش، تجزیه و تحلیل و انتقال (ارائه) اطلاعات صورت می‌گیرد.

*** سیستم اطلاعاتی حسابداری در مورد حفظ محیط زیست و کلاً مسئولیت‌های اجتماعی بنگاه‌های اقتصادی به تحلیل و بررسی می‌پردازد و در قالب حسابداری مسئولیت اجتماعی، می‌استگذاری و تصمیم‌گیری در سطوح خرد و کلان را تسهیل می‌کند.**

اگر بخواهیم عناصر و ویژگی‌های اساسی تعاریف فوق را مورد تأکید و تعمق قرار دهیم، باید نکات زیر را برشمردیم:

(۱) سیستم اطلاعاتی حسابداری از جامعیت برخوردار یک مقوله و مفهوم سیستمی برخوردار است.

(۲) سیستم اطلاعاتی حسابداری هرنوع سازمان، از جمله بنگاه‌های اقتصادی و مؤسسات غیرانتفاعی و بخش‌های دولتی و خصوصی را دربرمی‌گیرد.

(۳) گستره ارائه محصولات اطلاعاتی یک سیستم حسابداری مراجع بیرونی و مراجع درونی

سازمان (مدیران سطوح مختلف) را دربرمی‌گیرد. (۴) گزارش‌های قابل استخراج از سیستم اطلاعاتی حسابداری مبنای تصمیم‌گیری قرار گرفته و می‌تواند دارای ارزش افزوده قابل ملاحظه‌ای باشد.

در بررسی دامنه عمل سیستم اطلاعاتی حسابداری باید موقعیت سیستم مزبور با سیستم اطلاعاتی مدیریت سنجیده شود. ارتباط بین سیستم اطلاعاتی مدیریت و سیستم اطلاعاتی حسابداری به مفهوم ساده عبارتست از ارتباط کل و جزء. سیستم اطلاعاتی حسابداری یکی از بخش‌های تشکیل‌دهنده سیستم اطلاعاتی مدیریت است که از تمام ویژگی‌ها و خصوصیات سیستم اطلاعاتی مدیریت برخوردار است: هدفمند است، دارای ورودی داده‌های اطلاعاتی است، فرآیند پردازش داده را طی می‌کند، محصول اطلاعاتی به دست می‌دهد، دارای محیط پیرامونی سیستم است و نظام کنترلی و بازخور اطلاعاتی ناظر بر کارکرد آن است. در عین حال سیستم اطلاعاتی حسابداری خود به دو بخش کلی سیستم حسابداری مالی و سیستم حسابداری مدیریت تفکیک می‌گردد. تفاوت اساسی بین این دو بخش از سیستم اطلاعاتی حسابداری در استفاده‌کنندگان از محصولات اطلاعاتی قابل ارائه از آنهاست. حسابداری مالی تأمین‌کننده نیازهای اطلاعاتی مراجع بیرون از سازمان (سهامداران، منابع اعتباری، مراجع دولتی و امثالهم) است، در حالیکه بهره‌برداران از سیستم حسابداری مدیریت عبارتند از مدیران مختلف سطوح سازمان.

سیستم اطلاعاتی حسابداری با بهره‌گیری از سایر دانش‌ها و تکنیک‌ها، از جمله تئوری‌های مدیریت، تئوری سیستم‌ها، تکنیک‌های کنترل و تکنولوژی اطلاعات، نظام منسجم و اطمینان‌بخش اطلاع‌رسانی به استفاده‌کنندگان مختلف درون سازمان و بیرون از سازمان را تشکیل می‌دهد. اهمیت و تأثیرگذاری گزارش‌های قابل استخراج و ارائه از سیستم اطلاعاتی حسابداری موجب شده است که این سیستم بیش از سایر زیرسیستم‌های تشکیل‌دهنده سیستم جامع اطلاعاتی مدیریت زیر ذره‌بین کنترل‌ها قرار گیرد. مکانیزم‌های کنترل داخلی، بازرینی‌های حسابرسی داخلی و انجام حسابرسی‌های بر طول و تفصیل حسابرسی مستقل نمونه‌های بارز دامنه کنترل‌ها نسبت به کارکرد و اطمینان‌بخشی سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری است.

تأثیرات اطلاعات حسابداری در پیشبرد اهداف سازمان

با شناختی که از ماهیت، جایگاه و عناصر تشکیل دهنده سیستم اطلاعاتی حسابداری به دست آمد، می‌توانیم به تأثیرات این سیستم در پیشبرد وظایف مدیریت بپردازیم. مدیران برای دستیابی به اهداف سازمان برنامه‌ریزی نموده، تحقق برنامه‌ها را کنترل می‌کنند و در همه سطوح و عرصه‌ها تصمیم‌گیری می‌نمایند. یاری و کمک سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری به مدیریت از همان گام نخستین یعنی ترسیم و تعیین اهداف استراتژیک آغاز می‌شود با توجه به اینکه اهداف استراتژیک یک سازمان باید به صورت اصولی و سیستماتیک بر پایه ارزیابی از امکانات و محدودیت‌ها تعیین گردد، سیستم اطلاعاتی حسابداری می‌تواند در قالب تکنیک‌های حسابداری مدیریت آثار مالی گزینه‌های مختلف قابل اتخاذ توسط مدیریت را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و مبنای اطلاعاتی لازم برای تصمیم‌گیری را فراهم نموده و به تعیین اهداف استراتژیک کمک نماید. اهداف استراتژیک یک بنگاه اقتصادی ممکن است در قالب مدل ساده زیر بیان شود:

۱ - سطح قابل قبول سود

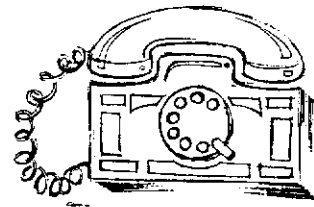
۲ - ارتقاء و حفظ کیفیت محصول

۳ - جذب و حفظ نیروهای کارآمد و دارای انگیزه

۴ - رعایت مسئولیت‌های اجتماعی (حفظ محیط زیست)

طرح اهداف سازمان به صورت فوق، در واقع یک بیان کلی است که اگر در مورد آن تعمق نماییم خواهیم دید که اولاً تبدیل هر یک از هدفهای کلی فوق به مقادیر کمی و ریالی توأم با پیچیدگی است و ثانیاً در بسیاری موارد اهداف فوق در تناقض و تضاد با یکدیگر قرار می‌گیرند که اگر تعادل و تناسب منطقی بین آنها برقرار نگردد می‌تواند دستیابی به اهداف سازمان را به مخاطره مواجه سازد. در ذیل به برخی از جوانب این پیچیدگی‌ها و تضادها و نقش حسابداری در کمک به حل آنها می‌پردازیم.

۱ - جدا از دشواری تعریف سود و اختلاف آراء بین اقتصاددانان و حسابداران در مورد این مفهوم و با فرض تعریفی که مدیریت بر پایه تحلیل‌های اولیه حسابداران از سود مورد انتظار به دست می‌دهد، سیستم اطلاعاتی حسابداری می‌تواند با استفاده از تکنیک‌های بودجه‌بندی و

*** سیستم اطلاعاتی حسابداری قادر است از طریق تنظیم بودجه جامع عملیاتی و مقایسه بودجه واحدهای مختلف سازمان با بودجه کل و انجم سایر عملیات، به ایجاد هماهنگی و پیشگیری از هارضه پیش‌بینی کمک نماید.**

حسابداری صنعتی به محاسبه بهای تمام‌شده تولیدات، تعیین سودآوری انواع محصولات و ترکیب بهینه و مطلوب تولید و فروش بپردازد. تکنیک‌های جدید تنظیم بودجه و استفاده از روشهای بودجه‌بندی انعطاف‌پذیر و بودجه‌بندی بر مبنای صفر به کارآیی و قابلیت بودجه‌بندی به‌عنوان یک ابزار مؤثر برنامه‌ریزی و کنترل تحقق اهداف و برنامه‌ها کمک نموده است.

۲ - استاندارد مطلوب محصولات به میزان کنترل کیفیت و استفاده از امکانات و منابع مناسب برای تولید بستگی دارد. عامل تعیین‌کننده در حفظ کیفیت در بسیاری موارد عبارتست از مواد مصرفی. لذا مدیریت مایل است به استثنای مواردی که استانداردهای تعریف‌شده و تعیین‌شده قطعی برای کیفیت محصولات وجود نداشته باشد (مانند صنایع دارویی و بخشهایی از صنایع غذایی و بهداشتی)، حد متناسب و معقولی از کیفیت و استاندارد محصول را حفظ نماید. حد و میزان مورد نظر به این امر بستگی دارد که درآمد حاصل از محصول، مازاد بر هزینه‌ها، از جمله هزینه کنترل کیفیت باشد و به عبارت دیگر، توجه اقتصادی برای تولید محصول با میزان کیفیت مورد نظر وجود داشته باشد. اطلاعات حسابداری با تجزیه و تحلیل هزینه‌ها و درآمدهای حاصله از تولید محصول، تعیین می‌کند که آیا محصول از بازایافت مثبت برخوردار است یا نه، و تأثیر ارتقاء کیفیت محصول بر حجم ریالی درآمدهای حاصله از محصول از چه قرار است.

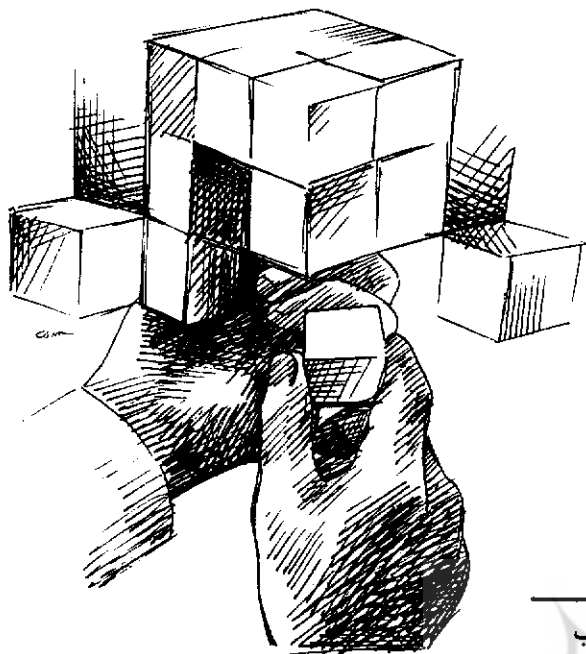
۳ - حفظ و جذب نیروهای کارآمد به ایجاد فضای انگیزشی مناسب بستگی دارد. یکی از شیوه‌های ایجاد انگیزش در کارکنان، به‌ویژه در سطوح سرپرستی و مدیران میانی عبارتست از مشارکت دادن آنان در برنامه‌ریزی و پیشبرد امور

سازمان و یا اداره سازمان بر اساس مدیریت مشارکتی. در تحقق بخشیدن به این مفهوم نیز اطلاعات حسابداری کارساز است. با تقسیم‌بندی سازمان به مراکز سودآوری، مراکز هزینه و مراکز سرمایه‌گذاری، از مدیران و مسئولین این مراکز دعوت می‌شود که در برنامه‌ریزی امور خود برای یک دوره مالی مشارکت نموده و با رأی و نظر خود در چارچوب سیاست‌ها و خط‌مشی‌های کلی سازمان برآورد و بودجه نمایند. این شیوه ضمن آنکه تأثیرات روحی مثبتی دارد، مبنای سنجش عملکرد و کارآیی مدیران را ارقام و معیارهایی قرار می‌دهد که خود در تعیین آن مشارکت نموده‌اند. اعمال کنترل بودجدهای و سنجش هزینه‌های انجام‌یافته با محصول و نتیجه حاصله نیز برای مدیران و سرپرستان موفق و کارآمد، اثر انگیزشی و روحیه‌بخش دارد و به‌رحال ابزاری است برای قابل‌شدن تفاوت بین نیروهای کارآمد و نیروهای فاقد کارآیی.

تکنیک دیگری که سیستم اطلاعاتی حسابداری برای کمک به مدیریت در سنجش عملکرد نیروهای سازمان به کار می‌گیرد عبارتست از هزینه‌بایی استاندارد که ضمن آن رویدادهای واقعی با استانداردها مقایسه‌شده و مغایرت‌های هزینه‌های انجام‌شده به تفکیک منشأ ایجاد مغایرت‌ها و منشأ مسئولیت، به مدیریت گزارش شده و مبنای سنجش عملکرد واحدهای مختلف قرار می‌گیرد.

۴ - سیستم اطلاعاتی حسابداری در مورد حفظ محیط زیست و کلاً مسئولیت‌های اجتماعی بنگاههای اقتصادی نیز به تحلیل و بررسی می‌پردازد و در قالب حسابداری مسئولیت اجتماعی با تجزیه و تحلیل هزینه‌ها و منافع حاصله اقدامات و برنامه‌های مرتبط با رعایت مسئولیت‌های اجتماعی بنگاههای اقتصادی. اتخاذ سیاست و تصمیم در این زمینه را در سطح کلان و در سطوح خرد را تسهیل می‌نماید. و اما نکته‌ای که باید به مطلب فوق افزود از این قرار است که تضادهای بین عناصر تشکیل‌دهنده اهداف استراتژیک، تنها تضاد موجود در سازمان نیست. یکی دیگر از تضادهایی که به صورت متعارف در سازمانها پدید می‌آید، عبارتست از تضاد بین اهداف و برنامه‌های بخشهای مختلف یک سازمان.

می‌دانیم که سازمان به مثابه یک سیستم باز مطرح است که از همه ویژگی‌ها و خصوصیات تعاریف ارائه‌شده در نظریه سیستم‌ها برخوردار

گردآورنده: دکتر فرح اله مجاب

ساخت بدون ریخت و پاش و روابط با تدارک کنندگان

برخورد کند. در سال‌های دهه ۱۹۵۰ او در سوپرمارکت‌های جدید آمریکا مشاهده کرد که حین خرید مشتریان، هروقت لازم باشد، در قفسه‌ها جنس‌گذاری مجدد می‌شود. این امر با آنچه در کارخانجات اتومبیل‌سازی آن زمان با انباشت انبوهی از قطعات به‌عنوان موجودی انجام می‌شد، تفاوت داشت. اغلب اجناس روی زمین کارگاه‌ها نزدیک محلی که می‌بایست در خط تولید اتومبیل مورد استفاده قرار گیرند انباشته می‌شدند. «انو» رئیس توپوتا را برای ساخت چنان کارخانه اتومبیل‌سازی متقاعد کرد که در آن مانند داخل سوپرمارکت‌های آمریکایی مصرف اجناس ماشه‌چکان باز تدارک آنها باشد.

این نظریه ساده به صف طولانی ابداعات فزاینده پی‌درپی منجر شد. در میان آنها بدعت‌گذاری، رابطه کلاً تازه‌ای میان سازنده و تدارک‌کنندگان (SUPPLIER) بود.

زمان آن فرا رسیده است که جهت جریان پندارها را معکوس کنیم. بیشتر آنچه را که در رابطه ساخت بدون ریخت و پاش با تدارک‌کنندگان اتفاق

نظریه‌های موفق در یک صنعت را غالباً می‌توان در صنعت کاملاً متفاوتی به کار برد. لازم است این کار، داشتن متخصص در شاخه خاصی نیست، بلکه به شخصی نیاز است که بتواند نظرات برخاسته از زمینه‌های بسیار مختلف را بهم پیوند بزند.

ساخت بدون ریخت و پاش (LEAN MANUFACTURING) توسط «تائچی انو» از توپوتا ابداع و به تدریج تکامل یافت. تائچی انو تحصیلات عالی نداشت و مایل بود ساخت را از دیدگاهی متفاوت بنگرد و از راهی اصیل با آن

• رنج عریض همان موقع که رخ می‌دهد بسیار کم هزینه‌تر از برداشتن به آنها بعد از مونتاژ است. عوامل موجود عریض باید به‌مجرد بروز آسیب تعیین و برطرف شوند.

است. از جمله اینکه از اجزاء یا زیرسیستم‌هایی تشکیل شده که در ارتباط و پیوند متقابل با یکدیگر قرار داشته و مجموعاً باید هدف یا اهداف یکسانی را دنبال کنند. اما در عمل ممکن است گرایش هریک از مدیران از بخش‌های مختلف سازمان در جهت بهینه‌تر شدن موقعیت حوزه فعالیت خویش و یا زیرسیستم مرتبط به خود باشد. به‌عنوان مثال واحد تولید بدون توجه به کشش بازار و امکانات سیستم فروش، علاقه به توسعه تولید و افزایش حجم تولید داشته باشد و یا تدارکات بدون توجه به امکانات فیزیکی تولید، تعهدات فروش را افزایش دهد. این گونه گرایشها موجب بروز عارضه‌ای در سازمان می‌گردد که اصطلاحاً به آن «بیش بهینگی» (SUB-OPTIMIZATION) می‌گوئیم.

بیش بهینگی موجب می‌شود اهداف واحدها و زیرسیستم‌های سازمان بر اهداف کلی و جامع سازمان رجحان یابد و دستیابی به اهداف استراتژیک بنگاه اقتصادی با مخاطره مواجه گردد. در چنین شرایطی وظیفه و کارکرد مهم مدیریت، یعنی ایجاد هماهنگی بین بخش‌های مختلف سازمان و حل تضاد بین زیرسیستم‌های مختلف سازمان مطرح می‌شود. سیستم اطلاعاتی حسابداری از طریق تنظیم بودجه جامع عملیاتی و مقایسه بودجه واحدهای مختلف سازمان با بودجه کل و ارتباط ارقام بودجه با اهداف و برنامه‌ها و نهایتاً گزارش‌های توجیهی بودجه، می‌تواند به این کارکرد مهم مدیریت یعنی ایجاد هماهنگی و پیشگیری از «بیش بهینگی» یاری رساند. گزارش‌های مقایسه بودجه با ارقام واقعی و سایر گزارش‌های تحلیلی حسابداری مدیریت می‌تواند به مدیریت اطمینان دهد که در طول عملیات نیز مجموعه حرکت سازمان در جهت اهداف تعیین شده قرار داشته باشد. □

• آقای ابوالقاسم فخاریان دارای درجه فوق‌لیسانس حسابداری از دانشکده حسابداری و علوم مالی شرکت ملی نفت ایران و عضو انجمن حسابداران خبره انگلستان و عضو شورای عالی انجمن حسابداران خبره ایران است.

وی همچنین ضمن داشتن تجارب زیاد در زمینه‌های خدمات مشاوره‌ای مدیریت، عضو هیأت علمی دانشکده حسابداری و مدیریت علامه طباطبائی است.

آقای فخاریان در حال حاضر ریاست هیأت مدیره و مدیرعامل مؤسسه حسابرسی و خدمات مدیریت نوآوران را برعهده دارد.